

Република Србија
Врховни касациони суд
Рев2 1070/2015
25.11.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић, Биљане Драгојевић, Слађане Накић-Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиоца Б.М. из З., чији је пуномоћник Г.С., адвокат из Ч., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа у Зрењанину, коју заступа Државно правобранилаштво РС, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2746/14 од 19.01.2015. године, у седници одржаној 25.11.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2746/14 од 19.01.2015. године као изузетно дозвољеној.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2746/14 од 19.01.2015. године у ставу првом изреке у делу којим је одбијен захтев тужиоца за исплату накнаде за време коришћења годишњег одмора, привремене спречености за рад и за време плаћеног одсуства.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2746/14 од 19.01.2015. године и Основног суда у Зрењанину П1 410/13 од 03.09.2014. године у делу којим је одбијен тужбени захтев за исплату накнаде за прековремени рад, ноћни рад и уплату одговарајућих доприноса и предмет враћа Основном суду у Зрењанину на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2746/14 од 19.01.2015. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужене и пресуда Основног суда у Зрењанину П1 410/13 од 03.09.2014. године у усвајајућем делу преиначена, тако

што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде плате за време коришћења годишњег одмора за октобар 2010. године исплати 2.256,44 динара са законском затезном каматом од 26.11.2010. године до исплате, на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде плате за време привремене спречености за рад за децембар 2011. године износ од 144,02 динара са законском затезном каматом од 26.01.2012. године до исплате и на мање исплаћене накнаде плате за време плаћеног одсуства укупан износ од 1.418,64 динара са законском затезном каматом на начин ближе описан у том делу изреке, као и да Фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Филијала Зрењанин уплати доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања запослених као и доприносе по основу осигурања надлежном Фонду здравственог осигурања Филијала Зрењанин и то у износу који обрачунају надлежне службе тужене у време обрачуна на досуђене износе, док је у осталом делу жалба тужиоца одбијена и првостепена пресуда у одбијајућем делу потврђена. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио редовну и изузетну ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је прихватио одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначења судске праксе.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је решењем начелника ПУ Зрењанин од 23.02.2010. године распоређен на радно место саобраћајни полицајац (УОСЛ) IV, Полицијска испостава друга категорија, Одељење саобраћајне полиције, Полицијска управа у Зрењанину и унапређен у звање полицајац прве класе. Решењем начелника од 23.02.2010. године распоређеном на радном месту саобраћајни полицајац (УОСЛ) IV Полицијска испостава друга категорија, Одељење саобраћајне полиције, Полицијска управа у Зрењанину утврђено под бројем 6.3.14 у Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП обрачун плате се врши по основу Правилника о платама запослених у МУП од 26.06.2006. године и Правилника о изменама и допунама Правилника о платама запослених у МУП од 16.05.2007. године са следећим коефицијентима по члану 3 – 9,96, по члану 4 – 6,54 и по члану 7 – 1,79 (1,55 до 23.02.2010. године), укупан коефицијент за обрачун плате је 18,27 (18,03 до 23.02.2010. године). Месечна плата увећава се за минули рад. Тужилац није подносио приговор на наведено решење. Решењем начелника ПУ Зрењанин од 28.09.2010. године упоредни радник млађи референт прве класе П.М. распоређена на радно место административно-технички и дактилографски послови без статуса IV Одељење за логистику ПУ Зрењанин унапређена је у звање референт. Решењем начелника ПУ Зрењанин од 28.09.2010. године о утврђивању коефицијента плате упоредног

радника П.М. утврђено је под редним бројем 6.9.9 у Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП одређено је да се обрачун плате врши на основу Правилника о платама запослених у МУП од 26.06.2006. године и Правилника о изменама и допунама Правилника о платама запослених у МУП од 16.05.2007. године по следећим коефицијентима по члану 3 – 6,68, по члану 4 – 6,61 и по члану 7 – 1,55. Укупан коефицијент плате је 12,84. Месечна плата увећава се за минули рад. Решењем начелника ПУ Зрењанин од 03.07.2009. године Ј.Д. запослен на радном месту полицајац (УОСЛ) Полицијска испостава прва категорија, Одељење полиције, Полицијска управа у Крагујевцу утврђено под редним бројем 9.2.28 у Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП унапређен је у непосредно више звање почев од 01.06.2009. године и стиче звање виши полицајац. Решењем начелника ПУ од 03.07.2009. године о утврђивању коефицијента плате Ј.Д. утврђеног под редним бројем 9.2.28 запосленог на радном месту полицајац (УОСЛ) Полицијска испостава прва категорија, Одељење полиције, ПУ у Крагујевцу утврђено под редним бројем 9.2.28 у Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП и Правилника о изменама и допунама Правилника о платама запослених у МУП од 16.05.2007. године по следећим коефицијентима по члану 3 – 9,96, по члану 4 – 6,52 и по члану 7 – 2,04. Укупан коефицијент за обрачун плате је 18,52. Месечна плата увећава се за минули рад. Додатни коефицијенти за радно место тужиоца и П.М. су различити. За радно место тужиоца полицајац је 6,52, а за радно место П.М. дактилографски и административно-технички послови 4,61. Према члану 7. Правилника додатни коефицијент за звање односно чин утврђени су у следећем износу редни број звање 4. за тужиоца полицајац прве класе додатни коефицијент је 1,79, за П.М. редни број звања 3. звање чин референт додатни коефицијент је 1,55, за Ј.Д. редни број звања 5. за звање чин виши полицајац додатни коефицијент по члану 7. Правилника је 2,04. Уколико се упореди коефицијент тужиоца од 18,27, са коефицијентом упоредног радника П.М. од 12,84, коефицијент тужиоца је за 42,29% већи од коефицијента државног службеника. Ако се упореди са коефицијентом радника Ј.Д. од 18,52, коефицијент тужиоца је мањи за 1,37 од овог упоредног радника. Основни коефицијент тужиоца је 9,96 (разврстан у 20. платни разред) а основни коефицијент упоредног радника М.П. је 6,68 (разврстан у 31. платни разред) тако да је разлика у основном коефицијенту 3,28. Разлика између тужиоца и овог упоредног радника 11 платних разреда. Основни коефицијент тужиоца 9,96 (разврстан у 20. платни разред) износи колико и основни коефицијент упоредног радника Ј.Д. Тужилац и овај упоредни радник распоређени су на радном месту полицајац. Додатни коефицијент је 6,52. И тужилац и Ј.Д. имају статус полицијског службеника УОСЛ. Коефицијент за обрачун плате тужиоца који је имао нередовности у раду није за 30 до 50% номинално већи од коефицијента овог упоредног радника исто полицајца који нема нередовности у раду већ је коефицијент за обрачун плате тужиоца за 1,37% мањи од коефицијента овог упоредног радника. Тужена није увећавала накнаду плате за време привремене спречености за рад и за време коришћења годишњег одмора за стимулативну накнаду у висини од 10% у односу на плату позивајући се на члан 9. Правилника о платама запослених у МУП по коме запосленима припада стимулативна награда у висини 10% у односу на плату за време проведено на раду као и у току привремене неспособности проузроковане повредом која је наступила у вршењу или поводом вршења службе. Исплату стимулације за годишњи одмор тужена плаћа и приказује на листама плата запослених за месеце који се односе почев од маја 2011. године.

Умањена накнада плате због неисплаћене стимулације за годишњи одмор тужиоцу за период јануар 2010. године до децембра 2011. године износи 3.554,35 динара и због неисплаћене стимулације за период 01.01.2010. до 31.12.2011. године за време привремене спречености за рад укупно 144,02 динара, а умањена накнада плате због неисплаћене стимулације тужиоцу за време коришћења плаћеног одсуства за период 01.01.2010. до 31.12.2011. године износи укупно 1.418,64 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и тужиоцу досудио накнаду на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде плате за време коришћења годишњег одмора, боловања и плаћеног одсуства, као и уплату доприноса на досуђене износе.

Супротно, другостепени суд је закључио да је неоснован захтев тужиоца за исплату разлике између исплаћене и припадајуће накнаде плате за време коришћења годишњег одмора и накнаде плате за време плаћеног одсуства.

Становиште другостепеног суда је правилно.

Наиме, одредбом члана 146. став 1. Закона о полицији („Службени гласник РС“ 101/05 и 63/09), који је био на снази у периоду за који тужилац потражује исплату разлике накнаде зараде, прописано је да полицијски службеници и други запослени у Министарству имају право на плату која се састоји од основице, коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на звање, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност посла. Висину коефицијента, из става 1 овог члана, утврђује министар – актом о платама запослених у Министарству, уз сагласност Владе (члан 146. став 3. Закона). Због посебних услова рада, опасности за живот и здравље, одговорности, тежине и природе посла, рада на дан празника који је нерадан, ноћног рада, рада у сменама, прековременог рада, дежурстава, приправности и других видова нередовности у раду, чланом 147. став 1. Закона прописано је, да се запосленима у Министарству могу утврдити коефицијенти за обрачун плате који су од 30 до 50 одсто номинално већи од коефицијента за друге државне службенике, а у висини масе средстава потребних за исплату додатних коефицијената из члана 146. став 1 овог Закона.

На основу овлашћења из члана 146. став 3. Закона о полицији, министар је (26.06.2006. године), донео Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова, којим је утврђена висина коефицијената (из члана 146. став 1. и члана 147. став 1. Закона). Међутим, применом одредбе члана 9. став 1. овог Правилника, запосленима у МУП-у припада и стимулативна накнада, у висини од 10% на плату за време проведено на раду, као и у току привремене неспособности проузроковане повредом која је наступила у вршењу или поводом вршења службе. Ставом 2. овог члана, право запослених на стимулативну накнаду искључено је за време одсуства са рада која нису обухваћена ставом 1. овог члана, као и у случају искључења запосленог из службе, за време док траје искључење. Из наведеног произлази да (у периоду за који тужилац потражује исплату разлике накнаде зараде), плату запослених у МУП-у представља износ добијен множењем основице – коју утврђује Влада РС, са коефицијентом - основним и додатним, који утврђује министар (члан 146. став 1. и члана 147. став 1. Закона), уз увећање

од 0,4% за сваку навршену годину радног стажа (члан 146. став 2. Закона). Овако добијен износ плате запослених код тужене, представља уједно и накнаду плате, на коју су запослени, у том периоду, имали право за време коришћења годишњег одмора и плаћеног одсуства.

Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова из 2006. године, прави разлику између коефицијената (основног и додатног) и стимулативне накнаде, предвиђене чланом 9. Правилника, која представља посебан вид накнаде, на коју запослени имају право само за време проведено на раду и време привремене спречености за рад проузроковане повредом у вршењу или поводом вршења службе, како је то наведеном одредбом и предвиђено. У осталим случајевима одсуства са рада, где спада и период коришћења годишњег одмора и плаћено одсуство, запосленима право на ову накнаду не припада (децидирано прописано ставом 2. овог члана), што и тужбени захтев у овој правној ствари чини неоснованим, иако је тужиоцу признато право на стимулативну накнаду, у висини од 10% плате, применом цитиране одредбе члана 9. Правилника.

Приликом одлучивања, Врховни касациони суд је имао у виду да је одредбом члана 32. Закона о платама државних службеника и намештеника предвиђено право на накнаду за време годишњег одмора обрачунату у истом износу као да је запослени радио, али налази да, у конкретном случају, нема места примени наведене одредбе.

Наиме, запосленима у МУП-у плате су уређене Правилником о платама запослених у Министарству унутрашњих послова, којим су утврђени основни и додатни коефицијенти, при чему су основни коефицијенти разврстани у 33 платна разреда, према пословима радног места, док су додатни коефицијенти утврђени према статусу полицијских службеника. Запосленима је Правилником, због рада под посебним условима, признат и додатак на плату у висини од 0,1% за сваку пуну годину пензијског стажа (независно од увећања од 0,4% признатог Законом о полицији). За разлику од овог Правилника, Законом о платама државних службеника и намештеника, утврђено је 13 платних група (5 за положајна и 8 за извршилачка места), а у оквиру сваке платне групе одређено је 8 платних разреда. Овај Закон посебним одредбама (чл. 24. до 31. Закона) и на другачији начин у односу на Правилник тужене, регулише и додатак на основну плату државних службеника – за рад ноћу, за рад на дан празника који није радни дан, за прековремени рад, оптерећеност на раду и за приправност, о чему се одлучује посебним решењем.

Имајући у виду да се запосленима код тужене плата обрачунава применом основног и додатног коефицијента одређених Правилником, који су утврђени на потпуно другачији начин у односу на Закон о платама државних службеника и намештеника, а посебно да је Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова, на основу кога запослени код тужене остварују право на стимулативну накнаду, донет у спровођењу Закона о полицији (“Службени гласник РС” 101/05 и 63/09, који је био на снази у време доношења Правилника), произлази да Правилник не представља подзаконски акт у односу на Закон о платама државних службеника и намештеника, на који се тужилац и нижестепени судови позивају, због чега у конкретном случају нема места примени одредаба тог

Закона (о платама државних службеника и намештеника) приликом обрачуна накнаде плате за време одсуства са рада – годишњег одмора.

Из наведеног произлази да се ради оцене основаности тужбеног захтева има применити члан 9. Правилника о платама запослених код тужене у целисти, што подразумева примену и става 2. овог члана, којим је искључено право запослених на стимулативну накнаду од 10% за време коришћења годишњег одмора и плаћеног одсуства.

Како тужилац тужбом у овој правној ствари, потражује разлику између износа који му је, у спорном периоду, исплаћен на име накнаде зараде за период коришћења годишњег одмора и износа који би му припао да је исти обрачунат применом члана 32. Закона о платама државних службеника и намештеника, односно накнаде у висини зараде коју би примио да је радио, а што представља управо обрачунату стимулативну накнаду од 10%, правилно је другостепени суд закључио да му тражена разлика не припада, због чега је одбио тужбени захтев.

На основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Основано се у ревизији указује да су нижестепене пресуде у делу којим је одбијен тужбени захтев за исплату накнаде зараде за прековремени и ноћни рад донете уз погрешну примену материјалног права због чега је и чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о полицији („Службени гласник РС“ 101/05 и 63/09, који је био на снази у спорном периоду), одређено је да се основна плата запослених код тужене састоји од основице коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на звање, радна места, односно послове на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност послова (члан 146. став 2). Додатни коефицијент утврђен у складу са чланом 146. став 2. истог закона, применом на основицу увећава плату за 30% до 50% у односу на плате других државних службеника (члан 147. став 1), а уз сагласност Владе Републике Србије, за поједине категорије запослених могу се утврдити додатни коефицијенти који омогућавају увећање и за више од 50% у односу на плате других државних службеника у смислу става 2. наведеног члана. Правилником о платама запослених у МУП од 26.06.2006. године, одређени су додатни коефицијенти запослених.

Правилна примена наведених законских одредаба подразумева да полицајци и овлашћена службена лица, запослена код тужене, почев од ступања на снагу Правилника па до 08.12.2011. године, када су ступиле на снагу измене Закона о полицији („Службени гласник РС“ 92/11), немају право на увећање плате по основу нередовности у случају да је њихова плата већ увећана 30 % до 50% у односу на плате других државних службеника.

Фактичко је питање да ли је плата полицајца који има статус овлашћеног службеног лица увећана за наведени проценат. То је потребно утврдити у сваком конкретном случају поређењем са платом другог полицајског службеника истог степена школске спреме у складу са одредбом члана 147. закона. Из наведеног следи да приликом утврђивања да ли је тужиоцу већ увећана плата по овом

основу, упоредни радник не може бити намештеник (возач, дактилограф, хигијеничар), већ по правилу полицајац који има исту школску спрему а нема нередовности у раду. Тек уколико такво лице не постоји, односно у случају да је свим полицајцима признат статус овлашћеног службеног лица, поређење се може вршити са другим државним службеником са истим степеном стручне спреме.

Врховни касациони суд сматра да је побијаним одлукама погрешно примењено материјално право када је околност да ли је тужиоцу већ признато и утврђено право на увећану зараду по основу прековременог и ноћног рада, као и за рад у дане државних и верских празника, утврђена стављањем у сразмеру додатног коефицијента тужиоца са додатним коефицијентом намештеника (дактилографа и хигијеничара). Правилно је утврђење поређењем са платом полицајца који имају статус овлашћеног службеног лица, али немају изразиту нередовност у раду, као што има тужилац. Побијаном одлуком је о основаности тужбеног захтева одлучено уз погрешну примену материјалног права, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, па је Врховни касациони суд применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа
судија
Љубица Милутиновић,с.р.**